

Kardinaal Jozef De Kesel
aartsbisschop van Mechelen-Brussel

Mechelen, 18 oktober 2021

Synode: samen op weg **Uitnodiging tot participatie**

Binnen twee jaar, in oktober 2023, vindt te Rome de 16de Bisschoppensynode plaats. Het is de uitdrukkelijke wens van Paus Franciscus dat dit niet alleen een aangelegenheid van bisschoppen wordt. Hij wil dat heel de kerkgemeenschap er bij betrokken wordt en met name ook de plaatselijke Kerken. Vandaar dat dit synodaal proces nu al begint.

De wereld staat vandaag voor grote uitdagingen. Ook binnen de Kerk leven vele vragen. We hebben als Kerk een vrij klerikaal verleden achter de rug. Sinds het Tweede Vaticaans Concilie is daar al veel verandering in gekomen. Vandaag wordt het alsmaar duidelijker: aan onze roeping als Kerk kunnen we alleen beantwoorden als we het samen doen. Het is ook de letterlijke betekenis van het woord 'synode': samen op weg. Dat is het wat paus Franciscus voor ogen staat: geen klerikale maar een synodale Kerk. Het is zijn diepe overtuiging dat het dat is wat God van zijn Kerk verlangt in dit derde millennium. Alleen zo zijn we in staat het Evangelie geloofwaardig te verkondigen.

Synodaliteit is voor de komende synode niet alleen haar methode maar ook haar inhoud en onderwerp. Vandaar de titel voor deze synode: *"Voor een synodale Kerk: communio, participatie en zending"*. Deze drie woorden drukken precies uit wat met een synodale Kerk wordt bedoeld: een Kerk die zoekt naar een echte en geleefde communio; een Kerk waar allen bij betrokken worden in gedeelde verantwoordelijkheid, een Kerk die juist daardoor trouw wil zijn aan haar zending: Gods liefde aan de wereld bekend te maken, een liefde die in Christus zo concreet is geworden. Heel de Kerk, van hoog tot laag, wordt uitgenodigd om daarover na te denken, elkaar te ontmoeten en daarover met elkaar in dialoog te gaan: hoe kunnen we meer en meer een synodale Kerk worden?

In een eerste fase, van 17 oktober tot april volgend jaar, is het de beurt aan de plaatselijke Kerken wereldwijd. De bedoeling is om een zo breed mogelijke consultatie te houden met de uitdrukkelijke zorg om niemand uit te sluiten. Alle geloofsgemeenschappen van ons bisdom, parochies en pastorale eenheden en federaties, priesters, diakens en pastoraal werkenden, religieuzen, en ook alle groepen, bewegingen of instanties die bij de Kerk betrokken zijn, worden uitgenodigd om daarover met elkaar in gesprek te gaan.

Twee fundamentele vragen

Op de agenda staan twee fundamentele vragen: hoe zijn we tot hier toe de synodale weg gegaan en tot welke verdere stappen inspireert Gods Geest ons vandaag? Bij de eerste vraag kijken we achterom en trachten we dieper inzicht te krijgen in de weg die we al hebben afgelegd: wat stemt ons tot vreugde? waar blijven de moeilijkheden, de obstakels, de kwetsuren? Bij de tweede vraag richten we ons op de toekomst: welke zijn de positieve

ervaringen die we verder alle kansen moeten geven? wat kan er beter en anders worden? welke nieuwe stappen kunnen gezet worden? Waarover bestaat echt consensus? Deze beide vragen zullen natuurlijk verder aangepast en geconcretiseerd worden naar gelang de verscheidenheid van de groepen.

De resultaten van dit overleg zullen overgemaakt worden aan de Bisschoppenconferentie. In de tweede fase van dit synodaal gebeuren komen de vertegenwoordigers van de Bisschoppenconferentie per continent samen om, op basis van de besprekingen in hun plaatselijke Kerk, met elkaar in overleg te gaan. In een derde fase komt dit alles op de agenda van de Synode te Rome. Wanneer zich vanuit heel deze afgelegde weg belangrijke beslissingen opdringen, zullen ze daar genomen worden.

Met dit schrijven wil ik allen in ons bisdom oproepen om met ernst en enthousiasme op deze uitnodiging van paus Franciscus in te gaan. Natuurlijk zal de komende synode geen eindpunt zijn en ook niet alle problemen oplossen. We zullen ook nadien nog samen op weg moeten gaan. Synodaliteit is een blijvende opdracht en uitdaging voor de Kerk. Ze is van oudsher een wezenlijke dimensie van de Kerk. Maar het is zoals met spieren die lange tijd niet of onvoldoende zijn gebruikt. Het is niet gemakkelijk om ze weer te activeren. Dat gaat niet zonder pijn en moeilijkheden. Een synodale Kerk wordt niet in enkele jaren generaliseerd. Ze vraagt veel geloof en voortdurende bekering.

Naar elkaar luisteren

Binnen de Kerk leeft een verscheidenheid aan opinies en verwachtingen. Zeker, echte eenheid sluit pluriformiteit niet uit. Maar als je met elkaar in gesprek gaat en een echte dialoog betracht, probeer je toch niet onmiddellijk je eigen gedacht op te dringen. Natuurlijk mag en moet je in alle vrijheid eerlijk kunnen zeggen wat je denkt. Anders is er geen dialoog. Maar je doet het niet zonder ook naar de ander te luisteren. Zonder het wederkerig luisteren naar elkaar is er geen dialoog die naam waardig. Luisteren is nog iets anders dan horen wat de ander zegt. En nog minder is het geduldig wachten tot de ander uitgesproken is om eindelijk zijn eigen gedacht te kunnen naar voor brengen.

Misschien zeg je bij je zelf: uiteraard moet er naar elkaar geluisterd worden. Maar laten we toch ook zo vlug mogelijk tot resultaat komen en zien waarin we overeenkomen en wie er uiteindelijk gelijk heeft. Het is een begrijpelijke reactie. Toch raakt het luisteren dan stilaan op de achtergrond en verglijdt de dialoog naar een discussie waarin men gelijk probeert te krijgen. Natuurlijk willen we ook tot resultaten komen. Het mag geen praatbarak worden. Maar laat de uitnodiging van paus Franciscus om ons op de synodale weg te begeven allereerst een uitnodiging zijn om naar elkaar te luisteren. Ook als we niet hetzelfde denken. Juist dan is het luisteren zo boeiend, zo nodig maar ook zo moeilijk.

Luisteren veronderstelt een grote openheid. Het veronderstelt dat men bereid is vanuit het standpunt van de ander te kijken. Dat vraagt veel nederigheid. Het betekent eerbied en respect voor de ander. Het betekent dat de ander niet je tegenstrever of concurrent is. Door zo te handelen en met elkaar om te gaan, bevinden we ons al op de synodale weg. Uiteraard zullen nadien nog verdere stappen moeten gezet worden en moeten er uiteindelijk beslissingen genomen worden. Maar het is niet zo dat we pas nadien tot synodaliteit zullen komen. Synodaliteit moet tot resultaten leiden. Maar het is allereerst een weg. En

het is pas 'gaandeweg' dat stilaan duidelijk zal worden welke nieuwe stappen moeten gezet worden.

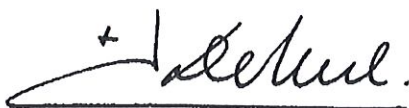
Hij gaat ons voor

"Synodaliteit is de koninklijke weg voor de Kerk die geroepen is om zich altijd weer te vernieuwen onder leiding van de Geest en dank zij het luisteren naar Gods Woord. De capaciteit om voor de Kerk en haar instellingen een andere toekomst te bedenken, naar de zending die ze heeft ontvangen, hangt voor een groot deel af van de keuze om werk te maken van het luisteren, van de dialoog met elkaar en van de gemeenschappelijke onderscheiding."
(Vorbereidend Document, nr. 9)

Synodaliteit is niet als een parlementaire democratie waar partijen de kiezer trachten te overtuigen en de meerderheid uiteindelijk beslist. Synodaliteit is een weg van consequent beleefde fraterniteit, zoals het leerlingen van Jezus past. Het is een spirituele weg. Het is zo belangrijk en zo bevrijdend naar elkaar echt te luisteren, zonder verborgen agenda en zonder vooroordelen. Luisteren ook naar Gods Woord, "een lamp voor onze voeten en een licht op ons pad" (Ps 119,105). Alleen dat luisteren stelt ons in staat in een gemeenschappelijke onderscheiding te ontdekken welke wegen de Geest voor de Kerk aanwijst.

Heel dit synodaal proces is officieel te Rome gestart op 9 oktober. Een week later, op 17 oktober was er ook de officiële start voor ons bisdom in de kathedraal te Brussel. Door de coronabeperkingen konden slechts een kleiner aantal deelnemers aanwezig zijn. Voor de organisatie van deze eerste fase gebeurt een deel op vicariaal niveau en ook een deel op diocesaan niveau. Voor de algemene coördinatie hebben we diaken Kris Somers benoemd voor de Nederlandstaligen en pastoraal animator Jolanta Mrozowska voor de Franstaligen. We zijn hen heel dankbaar dat ze deze opdracht hebben aanvaard. Zij zullen de werkzaamheden opvolgen en de resultaten bijeenbrengen.

Deze eerste fase van overleg binnen de plaatselijke Kerken is meer dan het invullen van een vragenlijst. Het is de bedoeling dat we elkaar ontmoeten, naar elkaar luisteren en samen onderscheiden. En dat alles in een evangelische geest van fraterniteit en gebed. Laten we niet toegeven aan de bekoring van scepticisme en defaitisme. Zeg niet: dat zal weer tot niets leiden. Elke stap op de synodale weg is een stap vooruit. En er is iemand die ons voorgaat, Christus de Heer. Dat is onze diepste zekerheid. Hij is de rots van ons vertrouwen. En in het luisteren naar elkaar en het samen onderscheiden komt de Geest der waarheid (Jo 16,13) ons tegemoet.

A handwritten signature in black ink, starting with a small cross symbol and ending with a horizontal line. The signature appears to be 'J. De Kesel'.

+ Jozef Kardinaal De Kesel
Aartsbisschop van Mechelen-Brussel